

עת"ם 8715/08
קבוע ליום: 21.12.08

בית המשפט המחוזי בירושלים
בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים
בפני כב' השופטת י' צור- סגנית נשיא

בעניין: _____ שריתח ואח'

ע"י ב"כ עוה"ד יותם בן הלל ואח'
מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים

- נ ג ד -

שר הפנים ואח'

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים
רח' מח"ל 7, ירושלים
טל: 02-5419555; פקס: 02-5419581

המשיבים

עיקרי טיעון מטעם העותרים

בהתאם לתקנה 14 לתקנות בית המשפט לעניינים מינהליים (סדרי דין), תשס"א-2000, מתכבדים בזאת העותרים להגיש עיקרי טיעון מטעמם.

עתירה זו הוגשה נגד החלטת המשיבה 3 (להלן: **המשיבה**) לסרב לבקשת העותרת 1 (להלן: **העותרת**) לאשר את בקשתה לאיחוד משפחות עם בן זוגה, העותר 2 (להלן: **העותר**).

תמצית העובדות

1. עניינה של עתירה זו בתושב ירושלים המזרחית, העותר, אשר המשיבה הפקיעה את מעמדו. זאת, בשל תקופה בה התגורר בארצות הברית, ובשל העובדה שרכש אזרחות אמריקאית. העותר, שמעולם לא ניתק את הקשר עם עירו ובוודאי שמעולם לא ביקש לוותר על מעמדו, פתח במאבק משפטי להחזרת תושבותו. מאבקו נכשל. על אף זאת, העותר לא ויתר על רצונו להתגורר בישראל ולהחזיר לעצמו את מעמדו. משכך, אשתו של העותר, העותרת – תושבת ירושלים ואם ילדיו של העותר, תושבי ירושלים אף הם – הגישה בקשה לאיחוד משפחות עם העותר.

2. על אף שהעותרים עמדו בכל התנאים לאישור בקשה לאיחוד משפחות – קיום מרכז חיים של התושבת וילדיה בישראל, נישואים כנים בין בני הזוג, והיעדר מניעה פלילית או ביטחונית – החליטו המשיבים לסרב לבקשה. זאת, מאחר ולטענתם, מרכז חייו של העותר נמצא בארצות הברית. העותר – שאכן שהה חלק מהזמן בארצות הברית, בשל היעדר האפשרות לשהות בישראל ולעבוד בה ללא אשרה בתוקף – ערער על ההחלטה. בעקבות זאת, העניקה לו המשיבה אשרות שהייה בישראל "מחוץ להליך המדורג". במהלך אותה תקופה התגורר העותר בירושלים בחלקו המכריע של הזמן, ניסה להתבסס כלכלית בעיר, ואף פתח בה חנות לממכר מוצרי קוסמטיקה.

3. למרות זאת, בסיומה של אותה תקופה החליטה המשיבה לא להאריך את תוקף אשרת השהייה שניתנה לעותר, בטענה שלא הוכח כי "בכוונתו להשתקע בישראל". העותר, אדם שומר חוק, שלא מעוניין להישאר בישראל ללא אשרה בתוקף – יצא את הארץ לתקופה בת מספר חודשים. המשיבה נאחזה בכך, והחליטה לסרב לבקשת אשתו לאיחוד משפחות עימו. זאת בטענה שהוא "העתיק את מרכז חייו לארצות הברית".
4. האם התנהלותה של המשיבה כדין היתה? האם קיימת במקרה דנן עילה לסירוב לבקשה לאיחוד משפחות? האם ניתן לדרוש מאדם, שתוקפו של היתר השהייה שברשותו – פג, להישאר בישראל, שלא כדין וללא אפשרות לפרנס את משפחתו, רק כדי להוכיח "כוונת השתקעות בישראל"? האם התנהלותה של המשיבה עולה בקנה אחד עם חובתה להגן על זכותם החוקתית של העותרת וילדיה לחיי משפחה?

עיקרי טיעונם של העותרים

היעדר עילה לסרב לבקשה לאיחוד משפחות

5. המשיבה לא העלתה כל נימוק רלוונטי לסירוב לבקשה לאיחוד משפחות. בהודעת הסירוב מיום 12.6.2006 נאמר, כנימוק לסירוב, כי "המוזמן מנהל מרכז חיים בארה"ב שיקגו".
6. לא זו בלבד שטענה זו איננה נכונה עובדתית, כפי שפירטו העותרים בעתירתם, אלא, כידוע, אחד מהתנאים לאישור בקשה לאיחוד משפחות הוא קיומו של מרכז חיים בישראל של **המוזמן**, דהיינו – של העותרת. שאלת מרכז חייו של **המוזמן** איננה רלוונטית לעניין זה. העותרים הבהירו זאת למשיבים במכתב הערר שנשלח אליהם ביום 26.7.2008.

"כוונת השתקעות בישראל"

7. בשלב זה החליטה המשיבה לשנות את נימוקה לסירוב וטענה, במכתבה מיום 3.8.2006, כי "המוזמן, מר שריתח, הבהיר כי אין בכוונתו להשתקע בישראל אלא להמשיך ולעבוד בארצות הברית". על עמדתה זו חזרה המשיבה במכתבה מיום 9.3.2008 (ראו סעיף 9 למכתב).
8. אולם גם **כוונת השתקעות** של בן הזוג הזר בישראל, אינה נכללת ברשימת הקריטריונים לאישור בקשה לאיחוד משפחות. כוונה זו היא ברורה מאליה ונובעת מעצם הגשת הבקשה.
9. גם לו היתה "כוונת השתקעות בישראל" קריטריון לאישור בקשה לאיחוד משפחות, הרי שלא ברור כיצד התרשמה המשיבה, כי בתקופה בה ניתנה לעותר אשרת שהייה מחוץ להליך המדורג, לא הראה האחרון כוונה להשתקע בישראל?
- שלא כפי שניתן היה להבין מכתב התשובה, המשיבה לא העניקה לעותר היתר שהייה לתקופה של שנתיים מלאות, אלא ל-21 חודשים בלבד. **במהלך אותם חודשים שהה העותר משך 75% מהזמן בישראל**. יתרה מכך, העותר פתח באותה תקופה חנות בירושלים – עובדה המעידה אף היא על רצון להשתקע בעיר. העותר המציא למשיבה מסמכים בעניין, והמשיבה איננה מכחישה זאת (ראו סעיף 8 להחלטתה). לצערו של העותר, העסק נקלע לקשיים והוא נאלץ לסגור אותו.

הנה כי כן, אף לו היה בסיס משפטי לטענת המשיבה בדבר הוכחת כוונת השתקעות, הרי שלטענה אין על מה לסמוך בפן העובדתי.

10. במכתבה מיום 9.3.2008 טוענת המשיבה כי "ביום 29.10.07, ביום בו הסתיימה אשרת השהייה של מר שריתח בארץ, הוא בחר על דעת עצמו לצאת את הארץ ומאז לא שב". (ההדגשה הוספה – י.ב.).

כידוע, אדם שאשרת השהייה שלו בישראל פגה, חייב לעזוב את הארץ ובוודאי שאינו יכול לעבוד בישראל באופן חוקי. המשיבה היא זו שסירבה להאריך את היתר השהייה של העותר – ולו לתקופה זמנית, מחוץ להליך המדורג – כיצד ניתן לטעון שהעותר בחר על דעת עצמו לצאת מן הארץ?

11. בהקשר זה, נציין כי הנתונים שהביאה המשיבה בסעיף 42 לכתב התשובה מעוותים, שהרי היא מונה, במניין החודשים בהם העותר לא שהה בישראל, גם את אותם חודשים בהם נאלץ לעזוב את ישראל בהיעדר היתר שהייה בתוקף. זאת ועוד, גם על פי המניין המסולף בו נוקטת המשיבה, העותר שהה בישראל קרוב לשני שלישים מהזמן. כיצד הדבר מלמד על כך שאין לו "כוונת השתקעות"? כיצד הדבר מלמד על כך שהעותר "העתיק את מרכז חייו לארצות הברית"?

12. הנה כי כן, אף לו היה ביסוס לדרישה כי המוזמן יוכיח "כוונת השתקעות" – אין חולק כי העותר הוכיח גם הוכיח זאת. שהרי כיצד ניתן לטעון נגד אדם, שפתח בהליכים משפטיים מייגעים כדי להחזיר את מעמדו בישראל, שאיננו מעוניין להשתקע במדינה?

כיצד ניתן לטעון נגד אותו אדם, אשר הגיש – לאחר כישלון הליכים אלה – בקשה לאיחוד משפחות עם אשתו התושבות, כי איננו מעוניין להשתקע כאן?

כיצד ניתן לטעון נגד אדם, המנהל כיום עתירה נגד החלטת המשיבה לסרב לבקשתו לאיחוד משפחות, שאיננו מעוניין להשתקע בישראל?

כיצד ניתן לטעון נגד אדם, שירושלים היא ביתו, היא המקום בו גרים אשתו וילדיו, היא המקום בו פתח עסק, שאיננו מעוניין להשתקע בישראל?

למשיבה הפתרונים.

"פיצול התא המשפחתי"

13. החל מהחלטתה בערר מיום 22.6.2008, והמשך בכתב התשובה, גורסת המשיבה כי העילה לסירוב היא פיצול התא המשפחתי. בהקשר זה, טוענת המשיבה, בסעיף 37 לכתב התשובה:

כחלק מהדרישות למתן תושבות, על המבקשים להוכיח, בראש ובראשונה, כי **נישאו באופן כן וכי הם מנהלים חיים משותפים בישראל**. יצוין, שמתן מעמד בישראל אינו עניין של מה בכך, בהיותו מעניק זכויות ויוצר סטטוס, לכן לצורך בחינת הדרישות לעיל, ולמניעת ניצול לרעה של ההליך, **נקבע הליך מדורג, ובו נבחנות שאלות אלו של כנות קשר הנישואין וניהול חיים משותפים בישראל לצורך תקופה ממושכת**. (ההדגשה הוספה).

14. ראשית נציין, כי דבריה אלה של המשיבה אינם מדויקים. בשלב הראשון, בו נבחנת לראשונה בקשה לאיחוד משפחות, כל שנדרש הוא, בהקשר זה, כי לא תעלה, על פניו, בעיה בכנות הנישואין. (ראו לעניין זה למשל: עע"ם 4614/05 **מדינת ישראל נ' אורן**, תק-על 2006(1), 3756, עמ' 3767). בטרם מתחיל המוזמן לקחת חלק בהליך המדורג, המשיבה איננה אמורה לבדוק האם המבקשים "מנהלים חיים משותפים בישראל". הרציונאל הוא ברור. לפני שמאושרת לראשונה בקשה לאיחוד משפחות, המשיבה איננה מאשרת, ככלל, היתרי שהייה בישראל לצורך איחוד משפחות. בשלב זה, לא ניתן אפוא לצפות שבני הזוג יקיימו חיים משותפים בישראל, במלוא מובן המילה. כל שניתן לדרוש הוא כי, על פניו, הנישואין לא יהיו פיקטיביים.

15. המשיבה, כמובן, איננה חולקת על כך שהתא המשפחתי שהקימו העותרים כן ואמיתי. שהרי כיצד ניתן לטעון אחרת, כאשר עסקינן בבני זוג הנשואים כבר כעשרים שנה, ומנישואיהם נולדו להם ארבעה ילדיהם, שניים מהם עודם קטינים. המשיבה חולקת, עם זאת, על כך שהעותרים מנהלים חיים משותפים בישראל. דא עקא, שהמשיבה איננה יכולה לדרוש זאת כל עוד לא אישרה את הבקשה אישור ראשוני, וכל עוד העותר לא החל לקחת חלק בהליך המדורג.

16. הנה כי כן, טענתה של המשיבה כי העניקה לעותר – בטוב ליבה ולפנים משורת הדין – היתרי שהייה בישראל, היא בבחינת הטעייה של בית המשפט הנכבד. מאחר שלא היתה כל בעיה ליתן אישור ראשוני לבקשה (אין חולק כי העותרים הוכיחו כי קשר הנישואין ביניהם כן; כי העותרת מקיימת מרכז חיים בישראל; וכי אין מניעה פלילית או ביטחונית לאשר את הבקשה), הרי שעל המשיבה היה ליתן לעותר היתרים **במסגרת ההליך המדורג** – היתרים שתוקפם לשנה. תחת זאת, העניקה המשיבה לעותר היתרי שהייה זמניים, מחוץ להליך המדורג, שתוקפם לחצי שנה לכל היותר. כל זאת, כאשר היא נאחזת בנימוק שאיננו מן העניין.

17. המשיבה לא פעלה אפוא **לפנים משורת הדין** אלא **בניגוד לדין**. המשיבה יצרה כאן, למעשה, "הליך מקדים להליך המדורג". הליך זה, שאין לו כל בסיס בחקיקה או בנוהל, מהווה מחסום בפני העותר, שאינו מאפשר לו כלל לבוא בשעריו של ההליך המדורג. למותר לציין, כי ההליך המדורג בענייננו אורך 5 שנים ושלושה חודשים, ורק בסיומו מקבל המוזמן מעמד של תושב קבע. חששה של המשיבה, כי העותרים לא יקיימו "חיים משותפים בישראל" אמור להיבחן באותה תקופה, ולא קודם לכן.

18. האמור לעיל הוא בבחינת למעלה מן הדרוש, שכן גם בתקופה בה אישרה המשיבה מתן היתרי שהייה לעותר לא "הוכיח" העותר כי איננו מעוניין לקיים תא משפחתי עם אשתו וילדיו בישראל. ההיפך הוא הנכון.

19. מאז נישואיהם ועד היום, מוכיחות נסיבות חייהם כי העותרים דווקא מקיימים קשר משפחתי אמין, אשר צלח תקופות של חיים בנפרד, שנכפו על בני הזוג בשל רצונם לפרנס את משפחתם, ובגין החלטות המשיבה שלא להעניק לעותר היתרי שהייה.

גם בתקופות בהן נאלצו להתגורר בנפרד, בשל עבודתו של העותר, שמרו העותרים על קשר רציף, והעותר היה מגיע לביקורים תכופים בירושלים. כך למשל, בין השנים 1987-1992 הגיע העותר לביקורים בירושלים לפחות אחת לשנה וסך הכל שהה בירושלים למעלה ממחצית התקופה. כך גם,

בתקופה השנייה בה נאלצו העותרים להתגורר בנפרד, בשנים 2001-2003, הגיע העותר לביקורים בישראל שלוש פעמים בשנה בממוצע. בתווך – בשל רצונם שלא להיפרד זה מזו לתקופה ארוכה, ובשל רצונו של העותר לחיות עם ילדיו – עברו העותרת וילדיה להתגורר עם העותר בארצות הברית.

גם לאחרונה, מאז החליטה המשיבה שלא להאריך את אשרת השהייה שברשות העותר מעבר ליום 29.10.2007, נכנס העותר לישראל פעמיים, על מנת לבקר את משפחתו, והחל מאוגוסט 2008 הוא שוהה כאן ברציפות.

20. כאמור, כאשר העניקה המשיבה לעותר היתרים "לפנים משורת הדין", שהה העותר בישראל משך שלושת רבעי התקופה, ואף פתח בה עסק משלו. והנה, דווקא המשיבה היא זו שתרמה בשלב זה ל"פיצול התא המשפחתי", כדבריה. היא זו שסירבה ביום 29.10.2008 לאשר את הבקשה לאיחוד משפחות, והיא זו שסירבה להעניק לעותר ולו היתר שהייה זמני, לאחר שהאחרון הוכיח גם הוכיח "כוונת השתקעות בישראל" (דבר שלא הפריע לה לטעון כי **בחר על דעת עצמו לצאת את הארץ**).

למעלה מן הדרוש נזכיר, כי העותרים מתגוררים בכפר עקב. מדובר בשכונה, הנמצאת בצפון ירושלים, ובניה לבין יתר חלקי העיר מפריד מחסום קלנדיה. בכפר עקב עצמו קשה עד מאוד למצוא עבודה, ותושבי השכונה נאלצים למצוא את פרנסתם באזורים אחרים של העיר. אולם כיצד ימצא העותר עבודה כאשר איננו יכול כלל לעבור במחסום? כאשר סירבה המשיבה להאריך את אשרת השהייה של העותר, היא דנה אותו, הלכה למעשה, לחיים של כלא בכפר עקב. בתור המפרנס היחיד של המשפחה, לעותר לא נותרה אפוא כל ברירה אלא לנסות ולהביא פרנסה למשפחתו במקום בו הדבר מתאפשר לו באופן חוקי.

21. **לסיכום עניין זה:** טענתה של המשיבה, כי העותרים אינם מקיימים תא משפחתי משותף היא טענה קשה. משתמע ממנה, שחיים משותפים של בני זוג, משך למעלה מעשרים שנה, בהן נולדו להם ארבעה ילדים – אינם יכולים להעיד על רצונם להתגורר יחד. עוד משתמע מטענה זו, שרצונו של אדם להתפרנס בכבוד, על מנת לאפשר חיים טובים יותר למשפחתו, עלול לעלות לו בסירוב לבקשת בת זוגו להתגורר עימו בישראל. ועוד משתמע, שבחירתו של אדם שלא לחיות בישראל ללא היתר, עלולה גם היא להיחשב נגדו.

התעלמות מקשיי המחיה של העותרים

22. בסעיף 32 לכתב התשובה טוענת המשיבה:

נראה שהעותר בוחר מטעמים אלה ואחרים ו"אילווצים" כלכליים (אשר לא ברור טיבם מהו, והם נותרו לא ברורים עד עצם היום הזה) לבלות פרקי זמן ממושכים וארוכים בארצות הברית במנותק ממשפחתו ומילדיו, כשהוא מתגורר עם חבריו, ונראה כי אין בכוונתו להתגורר בישראל.

23. לעניין פרקי הזמן "הארוכים" בהם שוהה, לכאורה, העותר בארה"ב, ולעניין "היעדר הכוונה להתגורר בישראל" – התייחסנו לעיל. לסגנון המקומם בו מנוסח כתב התשובה – נתייחס בהמשך. בשלב זה נבקש להתייחס להתעלמותה של המשיבה ממצוקות חייהם של העותרים.

24. הבעייתיות במציאת פרנסה בירושלים, בוודאי כאשר המשיבה מסרבת להאריך את תוקפו של היתר השחייה של העותר בישראל, הובאה לידיעתה של המשיבה בשימוע שנערך לעותר, במכתב הערר שנשלח לה, בכתב העתירה דן וכעת גם בעיקרי הטיעון. מצער אפוא הדבר כי המשיבה בוחרת להתעלם מכל אלה באומרה כי לא ברור טיבם של האילוצים הכלכליים, אותם מציינים העותרים, "והם נותרו לא ברורים עד עצם היום הזה"...

25. לא פחות חמורה היא התעלמותה של המשיבה – מנהלת לשכת מינהל האוכלוסין בירושלים המזרחית – מקשיי המחיייה של התושבים הנזקקים לשירותיה. מתוקף תפקידה, אמורה המשיבה להיות ערה לעובדה, כי ירושלים המזרחית היא מן המקומות העניים והמוחלשים בישראל, ובה שוררים תנאים קשים של עוני, אבטלה ועזובה¹. התייחסותה של המשיבה בזלזול כה בוטה ("אילוצים" כלכליים) לקשייהם של הפונים אליה ראויה לכל גנאי, והיא טומנת בחובה הנחה סמויה, כי לא את טובתם של תושבי הקבע בירושלים המזרחית היא מבקשת.

26. נציין, כי מציאות החיים בעולם המודרני מזמנת אנשים להתגורר לתקופות קצובות במדינות זרות. זאת, למטרות מציאת עבודה, למטרות לימודים, או למטרות אחרות. אין ללמוד מכך כי בכל מקרה ניתקה זיקתם לארץ מוצאם, או כי התא המשפחתי של אותם אנשים (הכולל את משפחתם שנתרה במדינת המוצא) – איננו קיים עוד. רבים הם האנשים העובדים במדינות מעבר לים משך חודשים ארוכים בכל שנה. רבים הם האנשים היוצאים לשבתונים, בעוד משפחתם נותרת בארץ המוצא. האם ניתן לומר שהתא המשפחתי של אותם אנשים לא קיים עוד, או כי ויתרו על רצונם להתגורר במדינת מוצאם?

27. עוד נציין, כי במקרה שנידון בבית משפט נכבד זה, בו סורבה בקשה לאיחוד משפחות מהטעם שלא הוכח קיומו של משק בית משותף לתושבת ולבן זוגה, בהקשר דומה, קיבל בית המשפט את העתירה וקבע:

המשיב מתנגד לבקשה. עמדת המשיב בקצרה היא שלא הוכח קיומו של משק בית משותף בין העותרים. מתחוויר, מתוך עמדת המשיב, כי העותר שוכר דירה בנצרת ועובד במאפיה שם, ואילו העותרת מתגוררת עם ילדיה בירושלים בבית אביה... ילדי העותרים לומדים בבתי ספר שונים במזרח ירושלים. אין בעמדת המשיב ממש. מצוקות החיים והצורך להתפרנס יכולים לגרום לכך שאב המשפחה יתגורר במקום אחד, ואילו אם המשפחה תתגורר במקום אחר. יש להניח גם שמי שאינו מצויד ברישיון לישיבת קבע בארץ מוטרג בטרדות נוספות פרט לקשיי הפרנסה והקיום, ועלול להתקשות יותר להשיג מקום עבודה במרכז הארץ או בסמוך למגורי משפחתו... לא יעברו שנים רבות ונשפף את עינינו סביב השאלה איך השלמנו עם מה שברור כבר עתה. הערמת המכשולים הבירוקרטים היא דרך נוספת לומר את מה שברור מאליו, והוא שבקשות אלה אינן רצויות למשיב. לא ניתן שלא לתמוה בכמה

¹ נתונים בעניין זה נמסרו, למשל, במסגרת בג"ץ 5030/07 המוקד להגנת הפרט נ' שר הפנים ואח' – עתירה שעודנה תלויה ועומדת (עמודים 13-16 לעתירה). בעתירה ניתן לצפות באתר המוקד להגנת הפרט בקישור: <http://www.hamoked.org.il/items/8732.pdf>

"כלפי חוץ" בירוקרטי ובכמה "טיעונים" לגליסטיים אנו מוכנים להתעטף ואלו להטים מינהליים ניתן לעשות – כדי למנוע טיפול ענייני בבקשות מסוג זה – החל מהתור הפיזי מול הלשכות, וכלה במסמכים אותם יש להערים אצל המשיב. קיומו של חוק ראוי מחייב מנגנון מתקבל על הדעת, אשר יאפשר להגשימו. קיומו של חוק ראוי עם אמצעים בלתי מתקבלים על הדעת אינו רעה פחותה מאיסור גורף. על מנת שלא נראה בעינינו כרוכלים העוסקים בענייני רישוי כמו בפרקמטיה זולה, מוטב שהחוק יכובד, וטענות של העדר קשר נישואים תקף ואמיתי בין בני הזוג הורים לשבעה ילדים, כאשר האחרון שבהם הוא בן שלוש, יהיו מבוססות על טענות של ממש, ולא על שיחה טלפונית שלא נענתה בנוסף למגורים נפרדים לצרכי פרנסה. (עת"מ 411/05 חאלדה ואח' נ' שר הפנים – מדינת ישראל (לא פורסם), פסק דין מיום 15.12.2005, פסקאות 3-4 לפסק הדין). (ההדגשה הוספה – י.ב.).

28. במקרה שלפנינו, עמדתה של המשיבה עומדת באור חמור הרבה יותר, שכן העותר ביקש להמשיך ולהתגורר בהיתר בביתו בירושלים, כך שיתאפשר לו לעבוד בירושלים, אולם המשיבה היא זו שמנעה ממנו זאת. עמדתה של המשיבה מגיעה לכדי אבסורד באומרה כי "ביום בו הסתיימה אשורת השחייה של מר שריתח בארץ הוא בחר על דעת עצמו לצאת את הארץ...". למעשה, דורשת המשיבה כי העותר יוסיף ויתגורר בארץ, גם כאשר אין ברשותו היתר, וזאת כדי להוכיח כי כוונתו להשתקע בישראל. דרישה זו איננה רק כופה עליו לשהות בישראל בניגוד לחוק, אלא גם פוגעת ביכולתו לפרנס את משפחתו. בהיעדר אפשרות חוקית לעבוד בישראל, העותר נאלץ להביא פרנסה לבני ביתו בארצות הברית, בה יש לו מעמד חוקי ואפשרות לעבוד.

ועל אף כל זאת, וחרף כל הקשיים שהערימה עליו המשיבה, מתגורר העותר רוב זמנו בישראל, וממשיך לקיים מרכז חיים בירושלים, עם אשתו וילדיו.

טענות נוספות של המשיבה

29. בשולי הדברים, נבקש להתייחס לטענות נוספות שעלו בכתב התשובה, ולנימה העולה ממנו.
30. כתב התשובה נוקט בטקטיקה של הכפשה אישית של העותרים, וזאת ללא ביסוס עובדתי וללא כל קשר לטענות העקרוניות שעולות בעתירה.
31. בסעיף 13 לכתב התשובה טוענת המשיבה: "עוד עלה בשימוע כי העותרת 1 והעותר 2 אינם מוכנים לשתף פעולה עם חוקרי המוסד לביטוח לאומי וגירסאותיהם אינן תואמות האחת את רעותה".
- הח"מ בדק, ושב ובדק בסיכום השימוע, ולא מצא כל תימוכין לטענות אלה. ראשית, אין בסיכום השימוע כל התייחסות לחקירות המוסד לביטוח לאומי. שנית, אם בודקים את טענותיה של עורכת השימוע, אחת לאחת, כאשר לאותן שאלות שהופנו הן לעותרת והן לעותר – רואים שהתשובות שניתנו על ידי העותרים זהות.

לא בכדי אפוא, לא מגובה טענה זו של המשיבה בכל אסמכתה.

32. יצוין, בהקשר זה, כי לא מדובר בפרוטוקול שימוע, כפי שנאמר בכתב התשובה, אלא בסיכום שימוע, אותו ערכה פקידת המשיבה. מסמך זה איננו כתוב בנוסח של שאלות ותשובות, ולכן לא ניתן לייחס לעותרים "אמירות" כאלה ואחרות, כפי שנוטה לעשות כתב התשובה. למותר לציין, כי בהיעדר תמליל מדויק של השימוע, כל שניתן להסיק מסיכום השימוע הוא שאלו הן עמדותיה או התרשמויותיה של עורכת השימוע – אשר גם היא, למותר לציין, צד בדבר. מכל מקום, גם מאמירותיה של עורכת השימוע לא ניתן להסיק כי העותרים ניסו להסתיר מידע כלשהי מהמשיבה.

למשל, כאשר כותבת עורכת השימוע כי העותרת "מסרה תחילה..." אין הדבר מעיד כי אמירתה הראשונית סתרה בהכרח אמירה מאוחרת שלה. אכן, מאז חזרה לישראל בשנת 2001, יציאותיה של העותרת מישראל היו לתקופות קצרות ביותר, כפי שמסרה. רק בשנות התשעים שהתה העותרת מחוץ לישראל תקופה ממושכת. מאחר שלא מדובר בפורמט של שאלות ותשובות, כלל לא ברור מתי נשאלה העותרת על כל תקופה ותקופה ובוודאי שאין הדבר מעיד על ניסיון להטעות את המשיבה.

גם כאשר מצוין כי העותרים "עומתו" מול מערכת הכניסות והיציאות – כל שהדבר מעיד הוא שעורכת השימוע ערכה ברור עם העותרים לגבי כניסותיהם ויציאותיהם, אחת לאחת. הא ותו לא. כיצד ניתן להסיק מכך שהעותרים מנסים להסתיר "מידע נכון ומדויק מאת המשיבים"?

33. חשוב מכל, לשהייתם של העותרים בחו"ל, בשנות השמונים והתשעים, אין כל נפקות באשר לעתירה דנן. העובדה שהעותרים שהו לתקופות מסוימות בחו"ל, באותן שנים, רלוונטית אולי לשאלת שלילת התשובות, בה עסקה העתירה הקודמת שהוגשה בעניינם (עת"ס 1027/04). אף אם היה קמצוץ של אמת בטענת המשיבה באשר לניסיון להסתיר מידע ע"י העותרים, כיצד יש בכך כדי להשפיע על הבקשה לאיחוד משפחות, שהוגשה ביולי 2005?

34. מאחר שלא קיימת כל עילה שבדין לסרב לבקשה לאיחוד משפחות, נראה כי לטענות בהקשר זה נגד העותרים מטרה אחת – הכפשת העותרים. יש להצטער על הטון ועל הנימה בהם נוקט כתב התשובה. ויודגש: המשיבה עצמה, בשום שלב, לא טענה שהסירוב לבקשה נבע ממסירת מידע כוזב על ידי העותרים או מניסיון להטעות ע"י העותרים. טענות אלה עולות לראשונה בכתב התשובה.

לאמירה כדוגמת "צמד מתעמתים סדרתי" – תהא משמעותו של ביטוי זה אשר תהא – ולהאשמה כי "גם העותר 2 לא טמן ידו בצלחת וסירב למסור גרסה נכונה אמיתית ומדויקת" – אין מקום במסמך רשמי אותו מגישה המדינה. זאת, בייחוד כאשר אין כל עדות להתנהלות בעייתית של העותרים. נראה כי יש להזכיר לפרקליטות המדינה את חובותיה לנהוג כלפי העותרים בכבוד ובדרך ארץ, בהיותה נציגת המדינה – מדינתם של העותרים.

סיכום

35. עולה מן המקובץ, כי לא קיימת כל עילה לסרב לבקשת העותרים לאיחוד משפחות.

36. אין חולק כי התנהלות המשיבה פוגעת באורח אנוש ומיידית בזכותם של העותרים לחיות בצוותא ולקיים תא משפחתי כפי שבחרו. כאמור, מרכז חיי המשפחה כולה הוא, בכל מובן אפשרי – בירושלים. ההשלכה המיידית של ההחלטה היא עקירתו של העותר מישראל, וקריעתו מעל בני משפחתו. לחלופין – תגלה יחד עימו משפחתו כולה, בניגוד לרצונה, אל מחוץ לישראל.

37. כאשר אלו הן ההשלכות של החלטת הרשות, יש לגשת מלכתחילה לבחינת הבקשה בזהירות מירבית, ובוודאי שיש להביא בחשבון כי זכותם של העותרת וילדיה לחיי משפחה, היא כיום במעמד של זכות יסוד חוקתית.

38. החלטתה של המשיבה איננה מבוססת על שום עילה שבדין, איננה סבירה, איננה הגיונית וחמור מכל – פוגעת פגיעה אנושה בתא המשפחתי של העותרים.

39. על בית המשפט הנכבד להזכיר למשיבה את חובותיה – המובנות, לכאורה, מאליהן – לנהוג בהגינות ובסבירות כלפי הפונים אליה, ולהשתית את טענותיה על תשתית עובדתית ראויה.

ירושלים, 17 בדצמבר, 2008.

יותם בן הלל, עו"ד
ב"כ העותרים

(ת.ש. 45170)